

ŠKOLSKO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2024. GODINE

Razred ili kategorija natjecanja: ispit za 6. razred

Zaporka

Broj postignutih bodova____/ 50

Potpis članova Školskoga povjerenstva

1. _____

2. _____

3. _____

Mjesto i nadnevak: _____

P
e
č
a
t

š
k
o
l
e

Zadatke je potrebno rješavati prema uputi ispred svake skupine zadataka.

Za rješavanje zadataka predviđeno je 75 minuta.

Odgovori se upisuju kemijskom olovkom s plavom tintom koja se ne briše. Ako se upotrebljava obična olovka ili kemijska crvene ili koje druge boje tinte (osim plave), učenik će se diskvalificirati. Pri rješavanju ispita treba primijeniti jezičnu normu hrvatskoga standardnog jezika, posebice treba poštovati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova geografskih imena.

Odgovori učenika moraju biti čitljivo napisani pisanim slovima, jedino je u zadatcima u kojima je odgovor jedno slovo dopuštena uporaba čitljivo napisanoga velikog tiskanog slova. Tijekom pisanja ispita ne smije se koristiti ničim osim navedenim priborom za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod sebe, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji na bilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilnu provedbu natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom, kalkulatorom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio ispita. Učenicima se dopušta pisanje po marginama i po praznim stranicama ispitnoga materijala bez oduzimanja bodova i/ili diskvalifikacije.

Tijekom pisanja ispita natjecatelj se može koristiti papirom formata A4 koji mu dodjeljuje Školsko povjerenstvo i ovjerenim pečatom škole. Nakon završetka pisanja taj se papir predaje Školskomu povjerenstvu i čuva s drugom dokumentacijom natjecatelja.

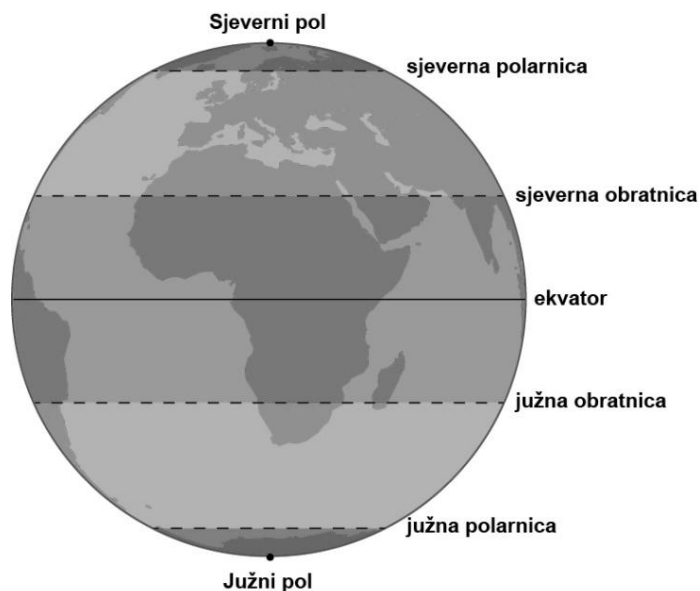
Potpuno pravilno riješeni zadatci prema uputi za rješavanje vrednuju se jednim, dvama ili trima bodovima. U djelomično ispravno riješenim zadatcima boduju se ispravno riješene čestice, ako nije bilo ispravaka odgovora u tim česticama. Netočno se riješeni zadatci, naknadno ispravljeni odgovori i odgovori napisani u zagradama te bilo koje kombinacije točnoga i netočnoga odgovora ne vrednuju.

Nakon isteka vremena za rješavanje zadataka ispit preuzima Školsko povjerenstvo.

**U PRVA ČETIRI ZADATKA JEDAN JE TOČAN ODGOVOR. ZAOKRUŽI SLOVO
ISPRED TOČNOGA ODGOVORA.**

1	

1. Promotri grafički prilog.

Na koju karakterističnu paralelu (usporednicu) Sunčeve zrake padaju okomito kad se u Hrvatskoj događa zimski suncostaj?

- a) na sjevernu polarnicu b) na sjevernu obratnicu c) na ekvator d) na južnu obratnicu

1	

2. Pozorno promotri priloženu fotografiju.

Koji toplinski pojas ima najizraženija klimatska obilježja s prevladavajućom vegetacijom na priloženoj fotografiji?

- a) sjeverni hladni b) sjeverni umjereni c) tropski (žarki) d) južni umjereni

1	

3. Koja je tipična vrsta tla na pobrdima Panonske Hrvatske, na kojima dobro uspijevaju bukove šume?

- a) crvenica b) crnica c) podzol d) smeđe tlo

1	

4. Koji je od navedenih izvora energije obnovljiv te se iskorištava izgaranjem pri čemu ispušta određenu količinu onečišćujućih tvari u zrak?

- a) drvo b) geotermalna energija c) nafta d) ugljen

U SLJEDEĆA TRI ZADATKA DVA SU TOČNA ODGOVORA.

ZAOKRUŽI SLOVA ISPRED TOČNIH ODGOVORA.

1	

5. Koja dva grada među navedenima imaju najvišu prosječnu temperaturu tijekom najtoplijega mjeseca i ujedno najmanje padalina tijekom ljeta?

- a) Knin
b) Gospić
c) Osijek
d) Pula
e) Rijeka
f) Zadar

1	

6. Koja su od navedenih obilježja karakteristična za sjeverni hladni pojas?

- a) ima puno padalina
b) izmjena četiriju godišnjih doba
c) dan i noć uglavnom traju jednako dugo
d) pojava polarnoga dana i polarne noći
e) prostire se od sjeverne polarnice do Sjevernoga pola
f) žive kraljevski pingvini

1

7. Kojim su brojevima prikazane fotografije onih vrsta padalina koje nastaju zbog noćnoga ohlađivanja tla, a time i najnižega sloja zraka te vodena para prelazi u kapljice vode ili sitne kristaliće leda?

1	2	3
4	5	6

a) brojem 1 b) brojem 2 c) brojem 3 d) brojem 4 e) brojem 5 f) brojem 6

U SLJEDEĆA DVA ZADATKA U PAROVIMA POJMOVA KOJI SU PODEBLJANI I ODVOJENI KOSIM CRTAMA U CIJELOSTI ZAOKRUŽI ONE POJMOVE KOJI SU TOČNI.

2

8. Pročitaj priloženi tekst.

Od 15. kolovoza 2023. do 20. kolovoza 2023. u Primorskoj su Hrvatskoj temperature zraka bile iznadprosječno visoke, puhala je povremeno bura i bilo je **suho/vlažno**. Ovaj opis stanja atmosfere u tome razdoblju predstavlja **klimu/vrijeme** nad područjem Primorske Hrvatske. Najvažniji sloj atmosfere za život na Zemlji je troposfera koja je **najgušći/najrjeđi** dio zračnoga omotača. Od stalnih plinova Zemljin zračni omotač najviše sadržava **kisik/dušik**.

2

9. Pozorno promotri priloženu sliku.

Priložena slika prikazuje uređaj koji nazivamo **termometar/barometar**. Normalni tlak zraka na razini mora iznosi 1013 **mm Hg/ hPa**.

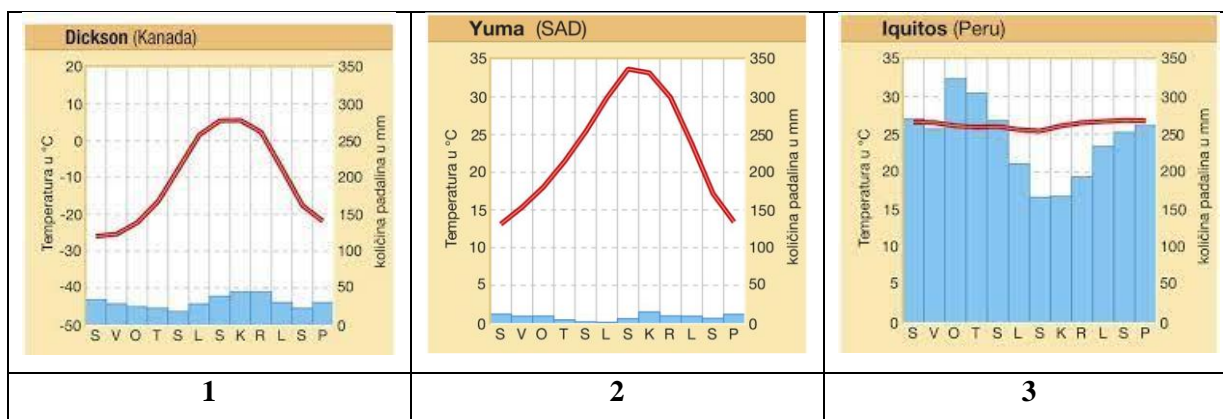
S promjenom nadmorske visine tlak zraka **raste/opada**. Osim o nadmorskoj visini tlak zraka ovisi i o temperaturi (i vlažnosti zraka) te kad se zrak zagrije on postaje **lakši/teži** i uzdiže se.

U SLJEDEĆA DVA ZADATKA POVEŽI POJMOVE UPISOM JEDNOGA SLOVA I JEDNOGA BROJA NA SVAKU CRTU ISPRED POJMOVA U LIJEVOME STUPCU. JEDAN SE POJAM IZ SREDNJEGA STUPCA NE MOŽE POVEZATI.

3 10. Poveži planetarne vjetrove na južnoj Zemljinoj polutki sa smjerom i prostorom puhanja.

_____ polarni vjetrovi	A) sa sjeveroistoka	1) od 66,5° do 90° južno od ekvatora
_____ zapadni vjetrovi	B) s istoka	2) od 23,5° do 66,5° južno od ekvatora
_____ pasati	C) sa zapada	3) od 0° do 23,5° južno od ekvatora
	D) s jugoistoka	

3 11. Promotri priložene klimatske dijagrame.

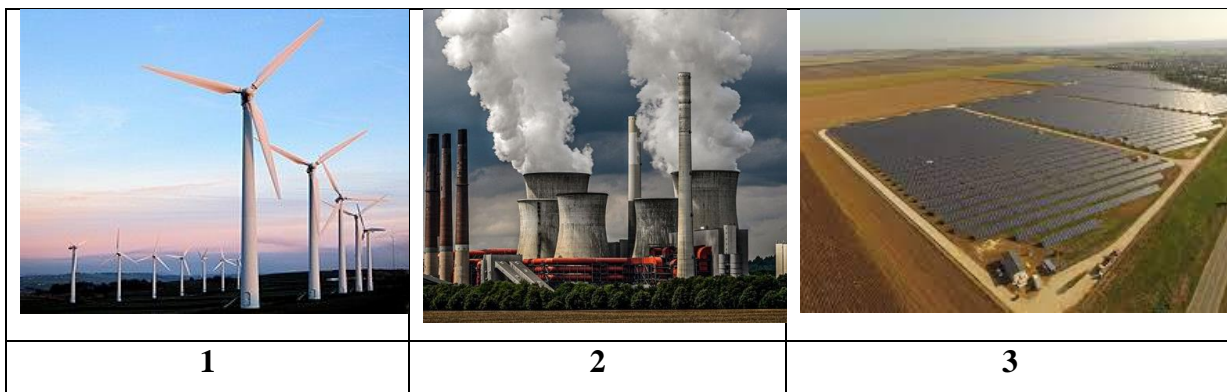
Poveži nazive klimatskih razreda s njihovom slovnom oznakom razreda i brojem primjera odgovarajućega klimatskog dijagrama.

_____ suhe klime	A) razred A	1) klimatski dijagram broj 1
_____ snježno-šumska klima	B) razred B	2) klimatski dijagram broj 2
_____ tropske kišne klime	C) razred D	3) klimatski dijagram broj 3
	D) razred E	

U SLJEDEĆEMU ZADATKU POVEŽI POJMOVE UPISOM JEDNOGA SLOVA I JEDNOGA BROJA NA SVAKU CRTU ISPRED POJMOVA U LIJEVOME STUPCU. JEDAN SE POJAM IZ SREDNJEGA I JEDAN IZ DESNOGA STUPCA NE MOGU POVEZATI.

3

12. Poveži navedene vrste elektrane i izvore energije s odgovarajućim prikazom na fotografijama.

_____ fotografija 1

A) nuklearna elektrana

1) sunce

_____ fotografija 2

B) vjetroelektrana

2) ugljen

_____ fotografija 3

C) termoelektrana

3) vjetar

D) solarna elektrana

4) uranij

SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENIH GEOGRAFSKIH KARATA, KLIMATSKOGA DIJAGRAMA I CRTEŽA.

2

13. Promotri priloženu geografsku kartu.

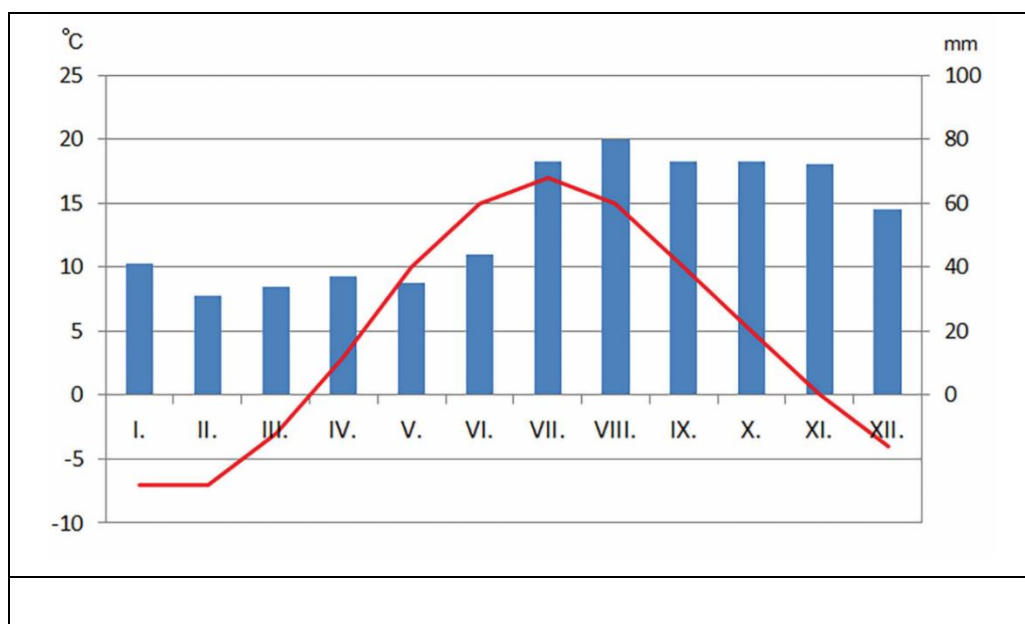
Presudno značenje za analizu i prognozu vremena ima klimatski element čije su vrijednosti i linije prikazane bijelom bojom na priloženoj karti.

Naziv je toga klimatskog elementa _____.

U Hrvatskoj je 25. ožujka 2023. prevladavalo _____ vrijeme.

3

14. Promotri priloženi klimatski dijagram.

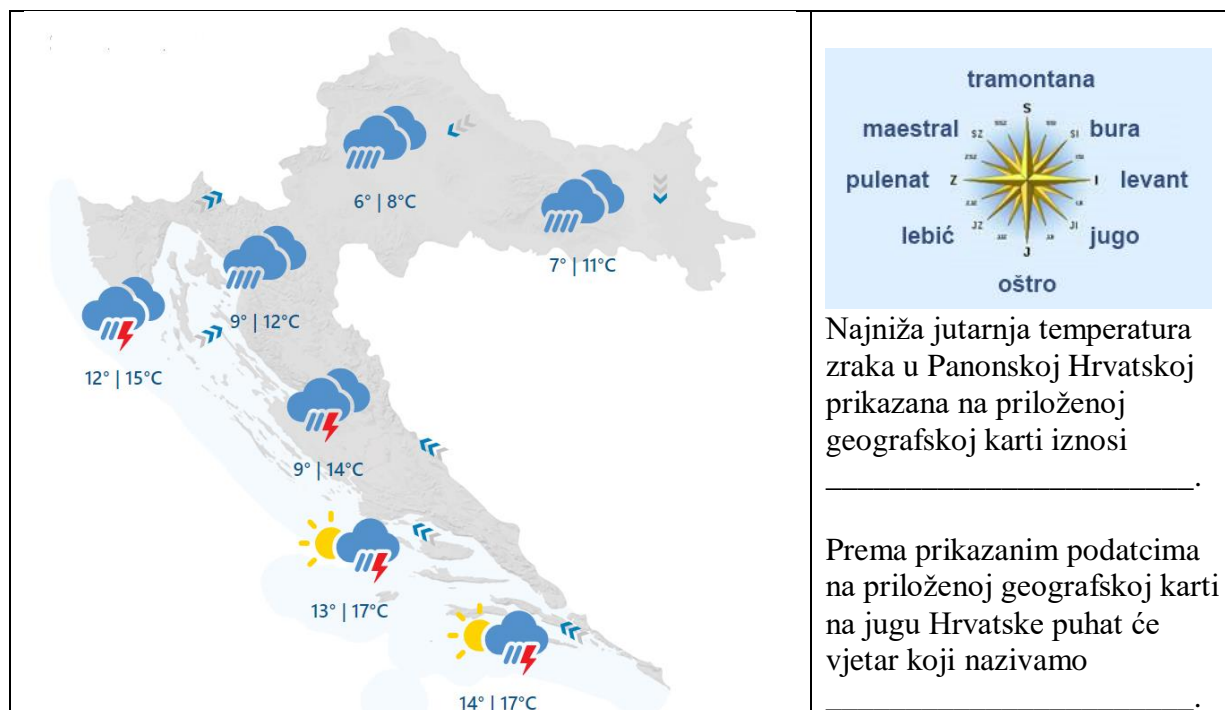
Naziv je klimatološkoga godišnjeg doba s najmanjom količinom padalina _____.

Količina padalina u tome klimatološkom godišnjem dobu iznosi _____.

Razlika između najviše i najniže temperature zraka na priloženome dijagramu iznosi _____.

2

15. Promotri priloženu prognostičku kartu i crtež.

1

16. Trenutačno stanje atmosfere nad nekim mjestom nazivamo _____,

a prosječno stanje atmosfere nad nekim mjestom ili područjem nazivamo _____.

SLJEDEĆIH SEDAM ZADATAKA RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENIH GEOGRAFSKIH KARATA, KLIMATSKOGA DIJAGRAMA, CRTEŽA I TABLICE.

2

17. Promotri priloženu geografsku kartu.

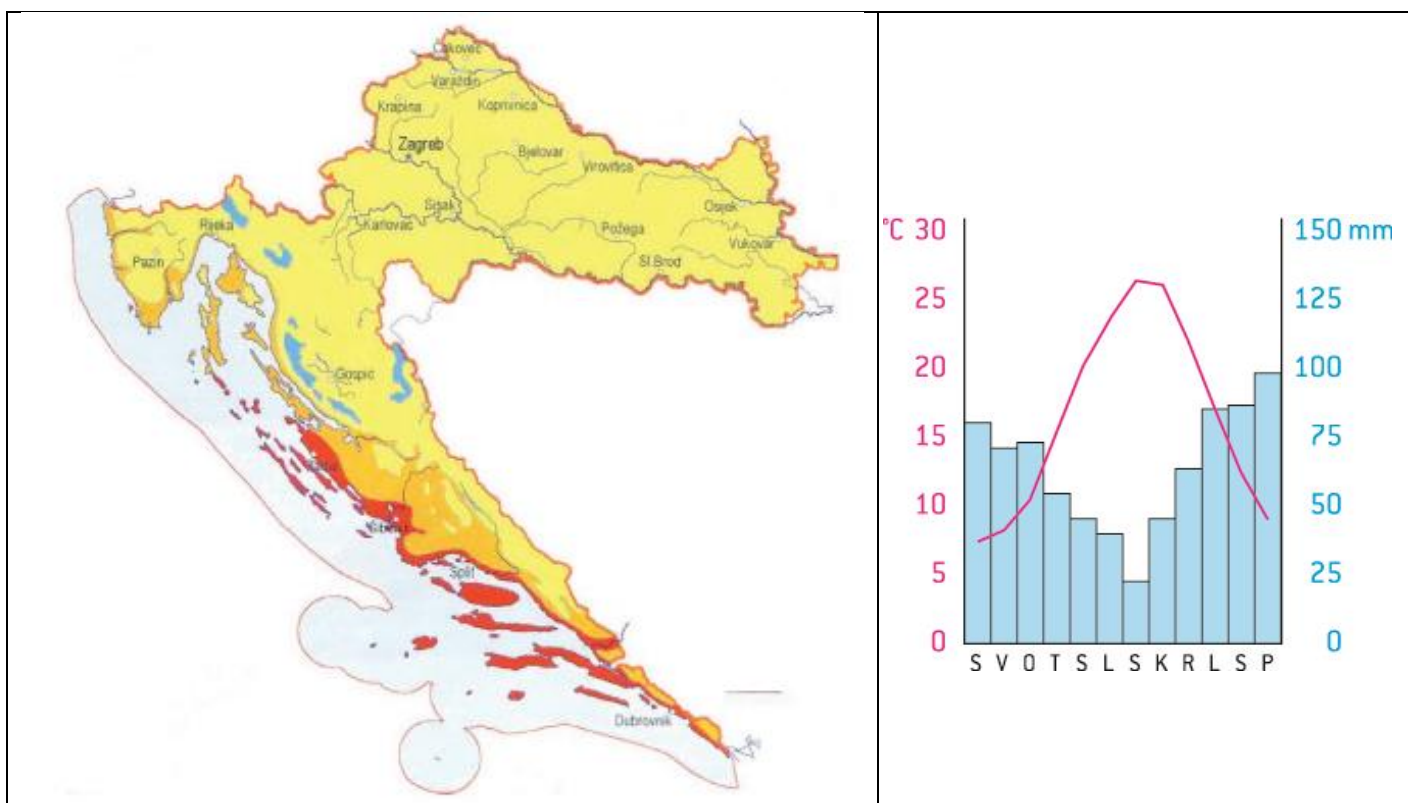
Koji je naziv za vrtložni sustav na priloženoj geografskoj karti?

Koji je smjer kretanja (prema glavnim stranama svijeta) vrtložnoga sustava u sjevernome umjerenom pojasu prikazanoga na fotografiji?

Od _____ (upiši stranu svijeta) prema _____ (upiši stranu svijeta).

2

18. Promotri priloženu geografsku kartu.

Koji je puni naziv tipa klime označen na priloženoj karti crvenom bojom?

Koja je slovna oznaka klimatskoga razreda kojemu pripada tip klime prikazan na priloženome klimatskom dijagramu? _____

2

19. Pročitaj priloženi tekst.

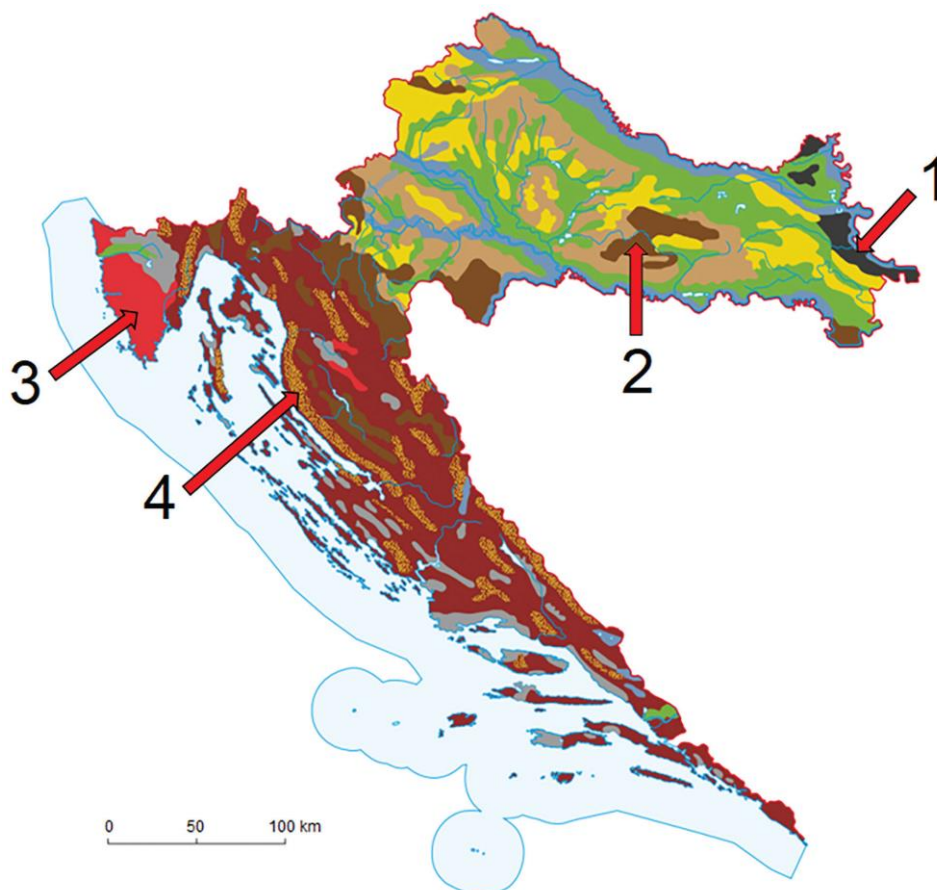
Hrvatska je jedna od potpisnica konvencije Ujedinjenih naroda u Rio de Janeiru 1992. Jedan je od glavnih ciljeva te konvencije očuvanje sveukupnosti svih živućih organizama koji su sastavni dijelovi kopnenih, morskih i drugih vodenih ekosustava te ekoloških kompleksa. U Republici Hrvatskoj i svijetu se stoga osnivaju različita zaštićena područja.

Koji je naziv za raznolikost života na Zemlji u svim njegovim oblicima?

Uz stroge rezervate, koja je najviša kategorija zaštite prirode u Republici Hrvatskoj?

2

20. Promotri priloženu geografsku kartu.

Na priloženoj geografskoj karti označene su brojevima od 1 do 4 vrste tla.

Kojim je brojem na priloženoj karti označena vrsta tla crne boje, a to je tlo bogato humusom, šupljikavo za vodu i zrak te velike plodnosti? _____

Koji je naziv vrste tla na kojemu uspijeva šuma hrasta medunca i bijeloga graba, a označeno je brojem 3 na priloženoj geografskoj karti? _____

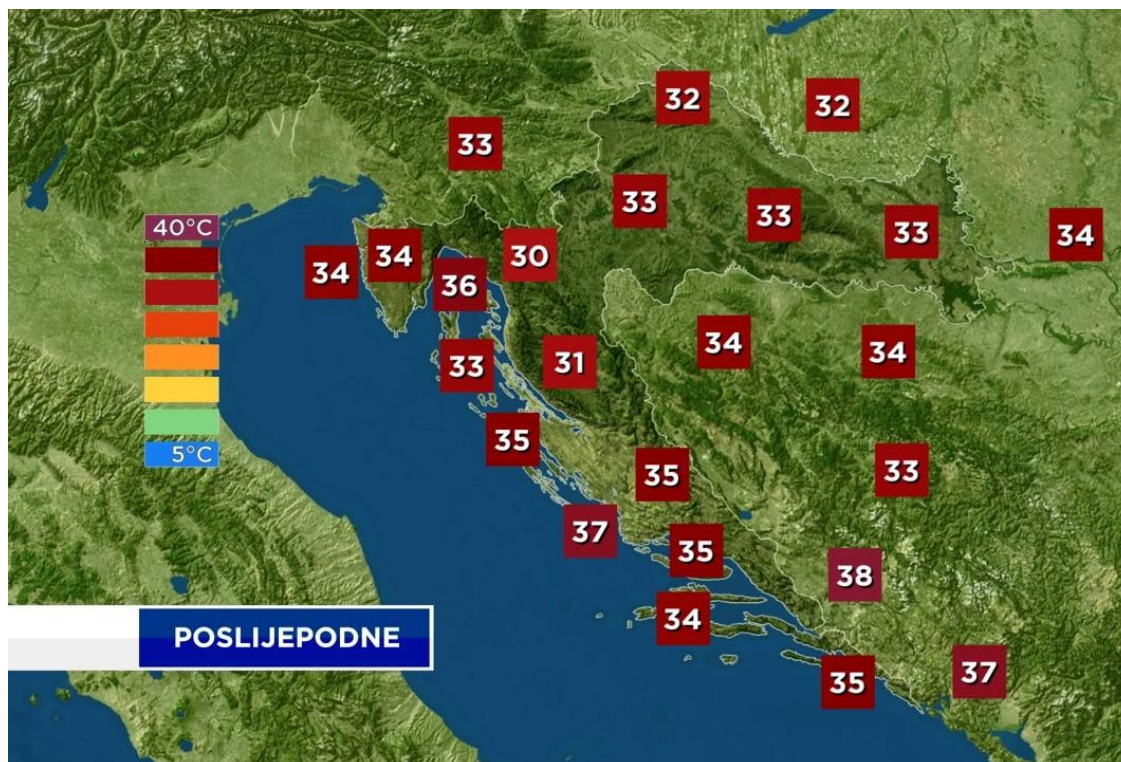
21. Promotri tablicu i izračunaj.

Učenci su mjerili temperaturu zraka nekoliko puta u danu i prikazali su mjerenja u sljedećoj tablici.

Zaokruži u tablici vrijeme onih mjerenja temperature zraka koja se uzimaju u obzir pri izračunu srednje dnevne temperature zraka.

Koliko je iznosila srednja dnevna temperatura zraka toga dana? _____

22. Promotri priloženu geografsku kartu.

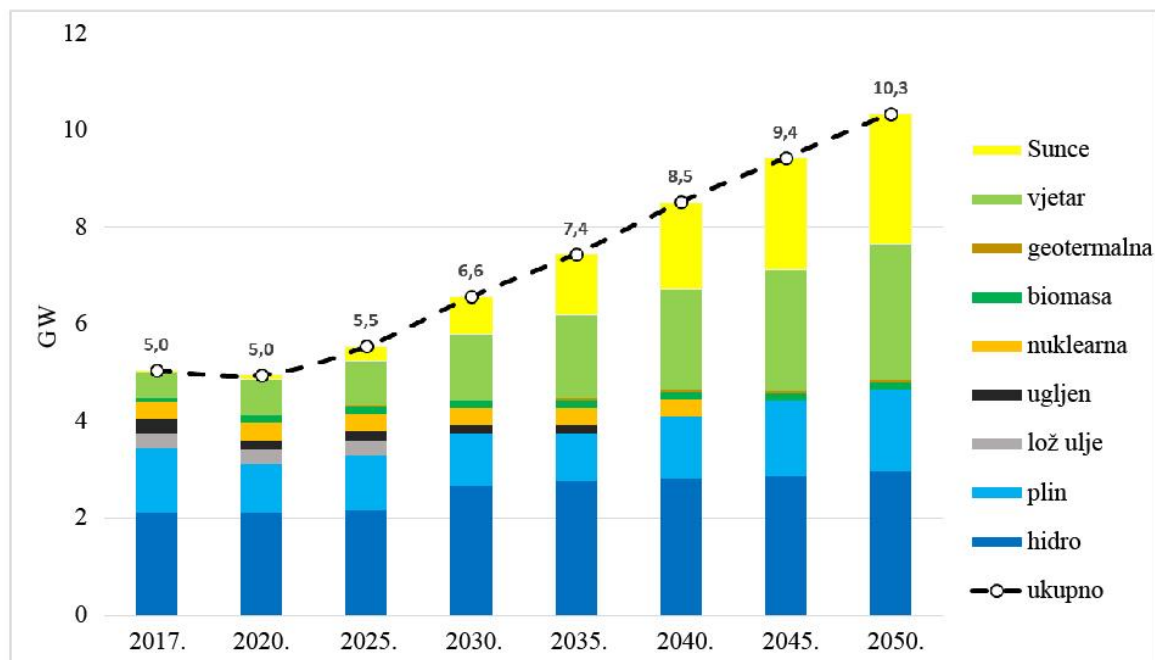
Koji je naziv klimatskoga elementa prikazanoga na priloženoj geografskoj karti?

Koji je naziv mjernoga instrumenta kojim su izmjerene vrijednosti prikazane na priloženoj geografskoj karti? _____

Koje je bilo godišnje doba u Hrvatskoj kad su izmjerene prikazane vrijednosti na priloženoj karti?

23. Pročitaj priloženi tekst i promotri priloženi dijagram.

Hrvatski sabor je 2020. donio Strategiju energetskega razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. u cilju smanjenja onečišćenja okoliša. Dijagram prikazuje ukupno povećanje proizvodnje električne energije (u GW) uz istodobno povećanje udjela uporabe obnovljivih izvora energije.

Koji bi se neobnovljivi izvor energije (uz lož-ulje) trebao prestati koristiti 2040.?

Do koje će se godine prema predviđenoj Strategiji proizvoditi električna energija iz nuklearnih elektrana? _____ godine

Koji će obnovljivi izvor energije prema predviđenoj Strategiji imati najveći relativni porast 2050. u odnosu na 2017.? _____

U SVAKOME SU OD SLJEDEĆIH DVAJU ZADATAKA U TEKSTU TRI POGREŠNE RIJEČI/POJMA. PRONAĐI U TEKSTU POGREŠNE RIJEČI/POJMOVE, ISPIŠI IH U PRVI STUPAC TABLICE, A UZ NJIH U DRUGI STUPAC, U ISTOME REDU, UPIŠI TOČNE RIJEČI/POJMOVE.

3

24. Pozorno pročitaj tekst o utjecaju morskih struja na klimu nekoga područja.

Morske struje jedan su od važnih klimatskih elemenata koji utječe na klimu nekoga područja i od velike su važnosti za život na cijeloj Zemlji. Osim vjetra morske struje u manjoj mjeri izazivaju privlačna sila Mjeseca, Zemljina revolucija te razlike u temperaturi i salinitetu svjetskih mora. S obzirom na temperaturu morske vode koju prenose (u odnosu na okolno more) mogu biti hladne i tople. Tople morske struje najčešće nepovoljno utječu na obalno područje pospješujući nastanak i širenje pustinja i polupustinja.

NETOČAN POJAM	TOČAN POJAM

3

25. Pozorno pročitaj tekst o jednome položaju Zemlje u Sunčevu sustavu, tj. o proljetnoj ravnodnevici na sjevernoj Zemljinoj polutki.

Ravnodnevica se na Zemlji događa dva puta u godini, oko 21. ožujka kad nastupa proljetna ravnodnevica i oko 23. rujna kad je jesenska ravnodnevica. U trenutku proljetne ravnodnevice Sunčeve zrake obasjavaju Zemljinu sjevernu obratnicu pod pravim kutom. Osvijetljeni dio dana u proljetnoj ravnodnevici traje približno 16 sati. Smjena godišnjih doba događa se zbog rotacije Zemlje i nagnutosti Zemljine osi.

NETOČAN POJAM	TOČAN POJAM